

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä HE 126/2024 vp hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisestä asumistuesta ja eläkkeensaajan asumistuesta annettujen lakien muuttamisesta

Viite: Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijapyyntö 15.11.2024

Helsingin kaupungin asunnot Oy kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yleisestä asumistuesta ja eläkkeensaajan asumistuesta annettujen lain muuttamisesta, ja lausuu seuraavaa.

Lausunnonantajasta

Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka) on Helsingin kaupungin kokonaan omistama vuokrataloyhtiö. Heka vastaa Helsingin kaupungin omistajaohjauksen mukaisesti valtion tuella rahoitettujen kaupungin ARA-vuokratalojen hallinnosta.

Hekalla on yli 500 asuntokohdetta, jotka sijaitsevat Helsingissä ja joissa on yhteensä noin 54 000 asuntoa. Yli 92 000 helsinkiläistä eli noin joka seitsemäs helsinkiläinen asuu Hekan asunnossa.

Lausunto

Hallituksen esityksessä varallisuusharkinta palautetaan yleisen asumistuen määräytymisperusteisiin. Esityksessä ruokakunnan saamiin, tuen määrään vaikuttaviin tuloihin lisätään 20 % varallisuusrajan ylittävän nettovarallisuuden määrästä. Tukea ei myönnetä lainkaan, jos ruokakunnan jäsenten yhteenlaskettu nettovarallisuus on vähintään 50 000 euroa. Lisäksi esityksellä muutetaan myös eläkkeensaajan asumistukea laskemalla omaisuusrajaa.

Heka huomauttaa, että aiemmin voimaantulleet leikkaukset niin asumistuessa kuin toimeentulotuessa tarkoittavat, että pienituloisilla asukkailla on entistä vähemmän tuloja käytettävissä asumiseen. Edullisempia asuntoja ei myöskään ole Helsingissä saatavilla.

Hekan asuntokannassa pienempien ja edullisempien asuntojen kysyntä on kasvanut. Hekan voi olla vaikea löytää asukkaalle edullisempaa asuntoa, sillä Hekan vapaana olevien asuntokanta painottuu isompiin asuntoihin, kuten kolmioihin.

Heka muistuttaa, että sosiaaliturvaleikkaukset toteutetaan samanaikaisesti, kun yleinen kustannusten nousu vaikeuttaa yleensäkin asukkaiden toimeentuloa ja nostaa myös omakustannusperiaatteella määriteltäviä Ara-vuokria.

Leikkaukset ja voimaantulleet toimeentulotuen tiukennukset vaikuttavat asukkaiden vuokranmaksukykyyn. Tämä voi lisätä asukkaiden taloudellisia ongelmia ja velkaantumista sekä pidemmällä aikavälillä vuokravelkahäätöjen määrää. Hekan asuntokannassa vuokravelkahäätöjen lukumäärä on kasvanut jo vuoden 2024 aikana. Vuoden 2023 aikana vuokravelkahäätöjä tehtiin Hekan asunnoista 117 kpl, kun 31.10.2024 mennessä vuokravelkahäätöjä Hekan asunnoista on tehty jo 187 kpl. Vuokravelkahäätöjen

määrän kasvun jatkuminen on erittäin todennäköistä ja vuoden 2024 häätöjen lukumäärä ylittää todennäköisesti 200 häädön rajan.

Heka toteaaakin, että hallituksen esityksen vaikutukset ovat ristiriidassa hallitusohjelman pitkäaikaisasunnottomuuden poistamista ja asunnottomuuden ennaltaehkäisyä koskevien tavoitteiden kanssa.

Heka suhtautuu varallisuusharkinnan palauttamiseen ja eläkkeensaajan asumistuen omaisuusrajan laskemiseen varauksella. Heka katsoo, että esitetyillä leikkauksilla on vain vähän vaikutusta esityksen tavoitteiden saavuttamiseen. Hallituksen esityksessä todettu kahdeksan (8) miljoonan euron säästö perustuu laskelmiin, joissa todetaan perustelujen mukaan olevan epävarmuutta. Esityksen tavoitteena on valtion talouden tasapainottaminen ja asumistukimenojen voimakkaan kasvun hillitseminen. Heka katsoo, että arvioitu säästö on todella pieni maksettujen asumistukien määrään nähden. Jos asumistukimenojen määrää halutaan pienentää ja valtiontaloudessa saavuttaa säästöjä, pitäisi pyrkiä vähentämään asumistuen tarvetta pitkällä aikavälillä. Tämä vaatisi toimia kohtuuhintaisten asuntojen määrän merkittäväksi lisäämiseksi nykyisestä. Heka toteaa, että asumisen hintaan ja kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuteen voidaan vaikuttaa parhaiten lisäämällä valtion tukemaa asuntotuotantoa nykyisestä.

Esityksessä arvioidaan toimeentulotukimenojen kasvavan noin miljoonalla eurolla asumistuen leikkausten vaikutuksesta. Se tarkoittaa, että toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä kasvaa. Heka toteaa, että toimeentulotuki on viimesijaista tukea. Toimeentulotuki on tuensaajalle byrokraattinen ja raskas tukimuoto. Lisäksi toimeentulotukimenot ovat kasvaneet 1.4.2024 voimaantulleiden asumistuen leikkausten myötä.

Helsingissä 14.11.2024

Helsingin kaupungin asunnot Oy

Jaana Närö
toimitusjohtaja

Lisätietoja: lakiasiainjohtaja Sanna Auressalmi, p. 09 5767 4903, sanna.auressalmi@hekaoy.fi